Tarkastusvaliokunta
Asiantuntijapyyntö/K 1/2025 vp - Terveet tilat

Mikko Simpanen
Kehittämispäällikkö

14.10.2025

Julkisen sektorin kiinteistöomaisuus

Valtio
12 ministeriötä,
70 virastoa ja laitosta

Tase
4,2 mrd. euroa

5 milj. m²

Hyvinvointialueet
23 hyvinvointialuetta

Tase
6,2 mrd. euroa

11 milj. m²

Kunnat
308 kuntaa

Tase
34 mrd. euroa

55 milj. m²

KUNTALIITTO

Koulut ja päiväkodit: valtakunnallinen tilanne

- Suomessa on arviolta 4 500 yleissivistävää oppilaitosta (11 milj. brm²) ja 3 600 varhaiskasvatuksen kunnallista toimipistettä (4,2 milj. brm²).
- Peruskoululaisten määrän arvioidaan laskevan 80 000 henkilöllä vuoteen 2030, mistä seuraa tilatarpeen pienentyminen.
  - Tilatarve elpyy 2030-luvulla mutta ei nykytasolle ja jää osassa maata pysyvästi nykyistä pienemmäksi.
  - Pääkaupunki-seudulla tilatarve kohoaa nykyistä suuremmaksi.
- Rakennuskannan poistuma tulee olemaan merkittävää, noin 30 % sivistysrakennuksista, vuoteen 2040 mennessä.
  - Ilman poistumaa uuden rakentamisen tai vastaavan saneerauksen tarve syntyy vain pääkaupunkiseudulle sekä osittain suurten kaupunkien kehyskuntiin.
  - Muualla Suomessa rakentamisen tarve keskittyy poistuman korvaamiseen.

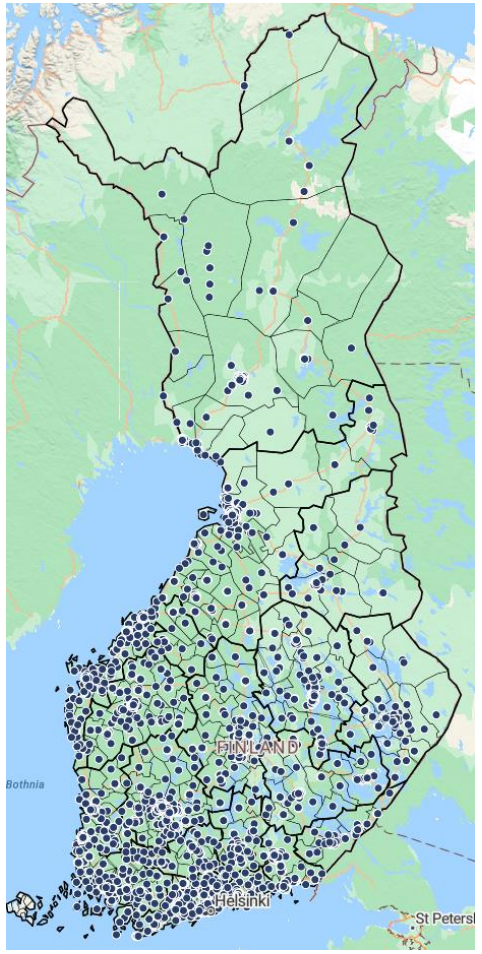

Peruskoulut ja lukiot (2023)

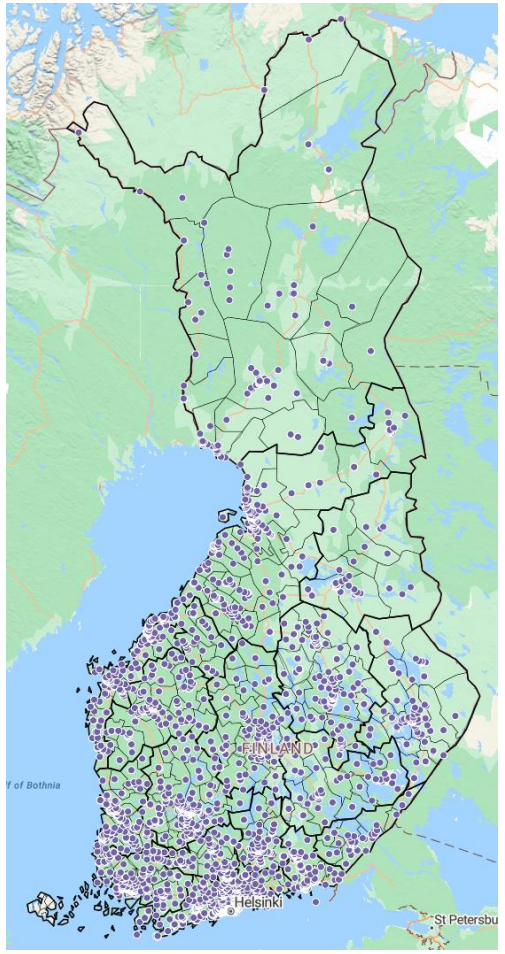

Varhaiskasvatuksen kunnalliset toimipisteet (2023)

SENAATTI

KouluKunto-hankkeen tuloksia – Koulujen rakennusvuodet

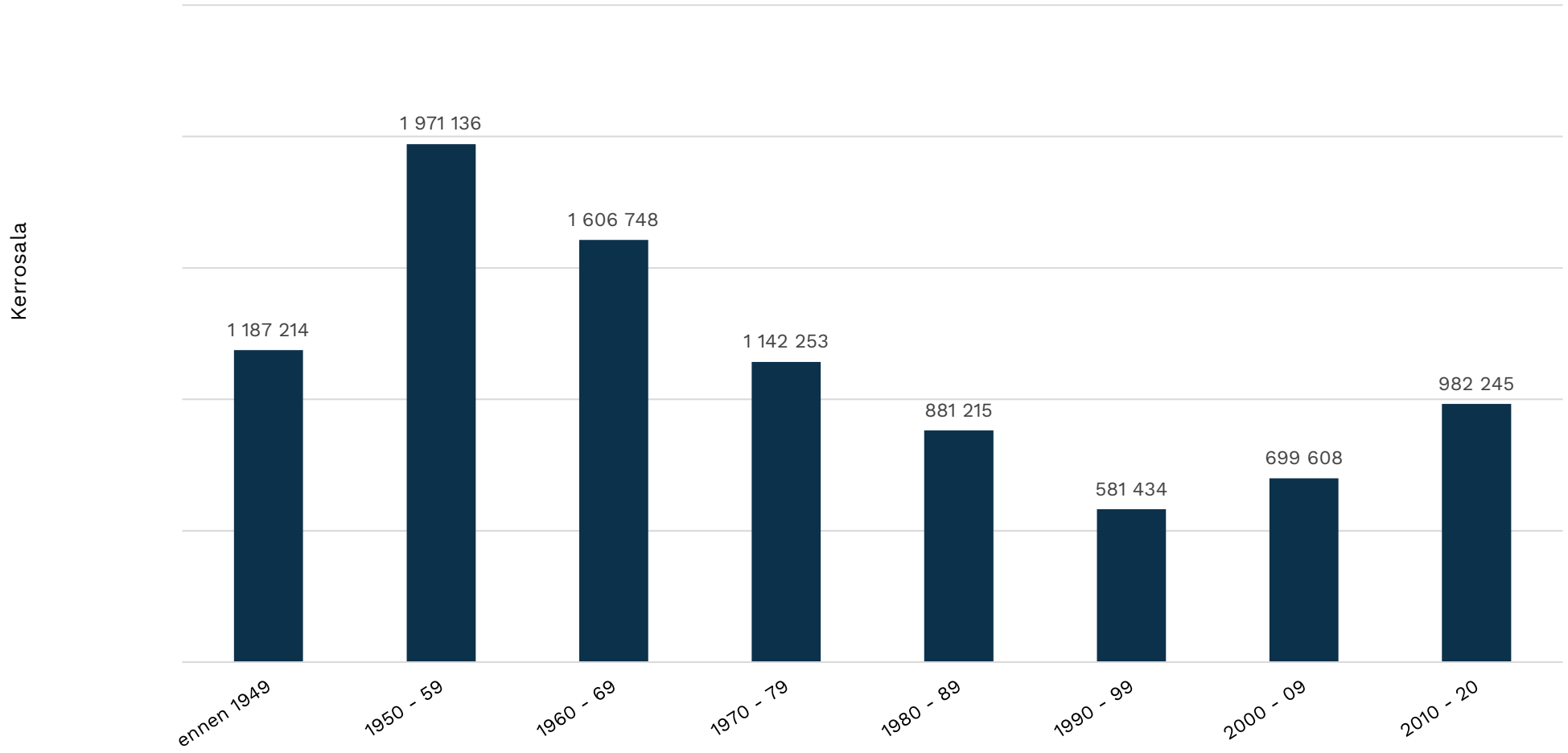

KouluKunto-hankkeen tuloksia - Koulujen määrä

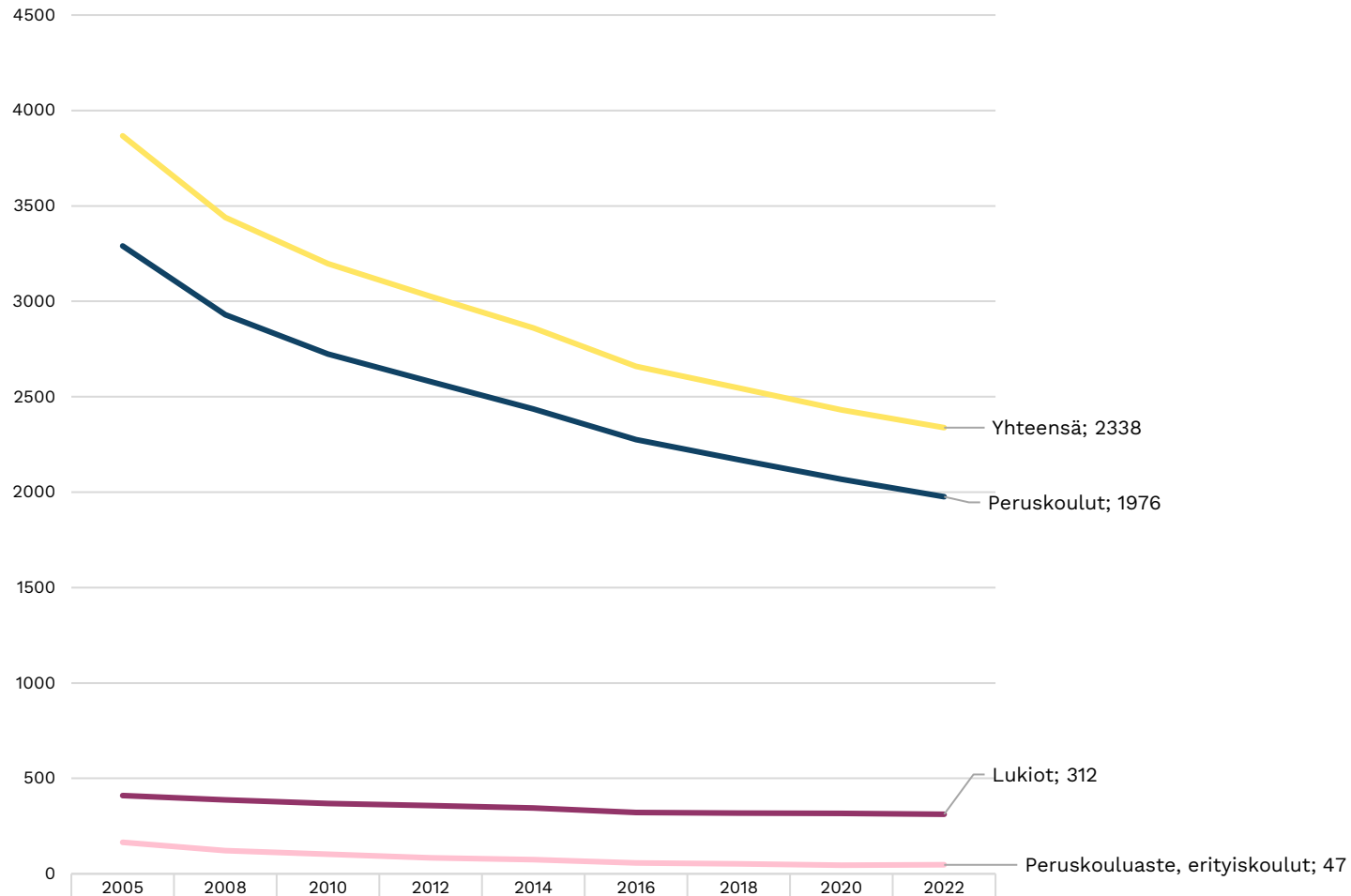

	2005	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Peruskoulut	3290	2929	2724	2579	2435	2276	2170	2067	1976
Peruskouluaste, erityiskoulut	165	121	102	84	75	57	53	45	47
Lukiot	410	388	369	358	345	322	318	316	312
Yhteensä	3867	3440	3197	3025	2860	2659	2546	2431	2338

Lähde: Tilastokeskus

KouluKunto-hankkeen tuloksia – kouluinvestoinnit

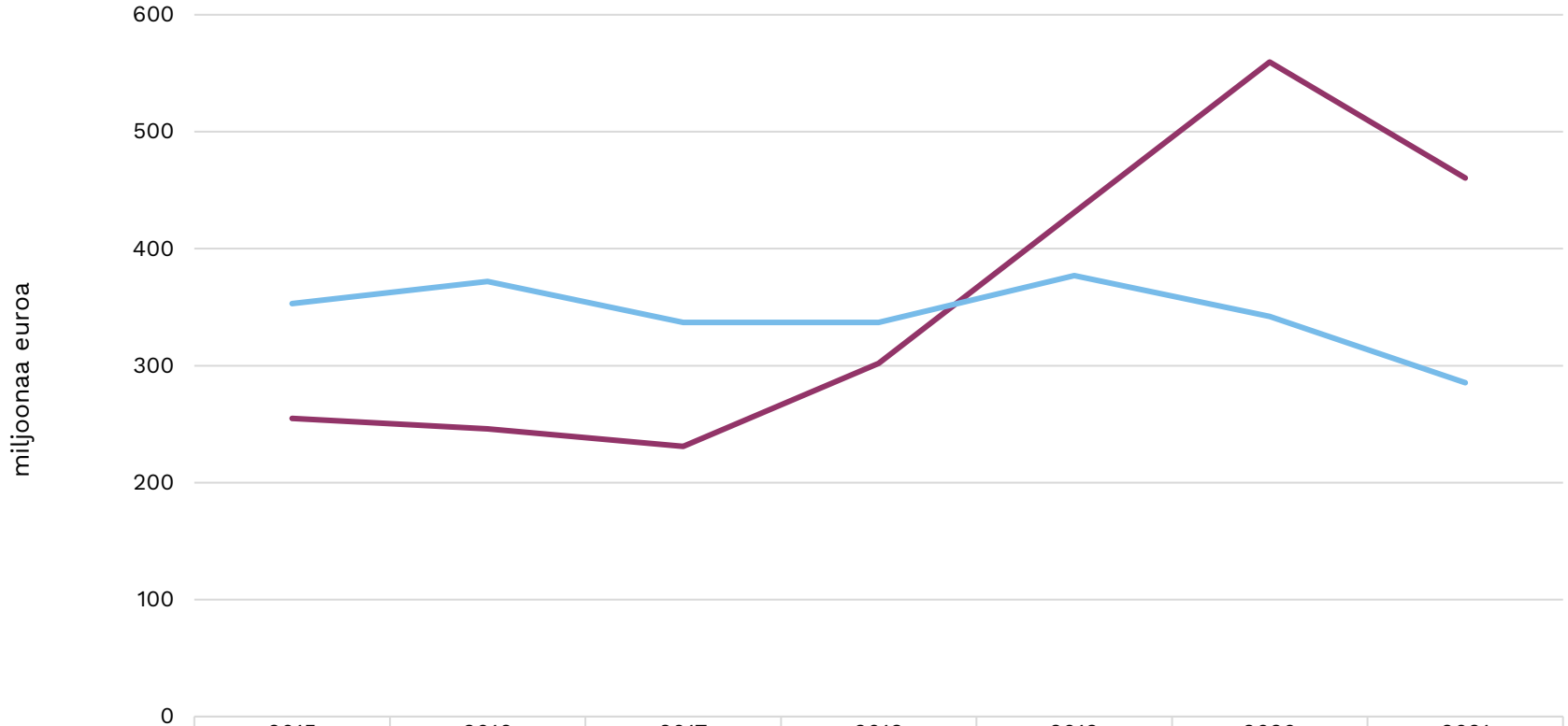

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Uusinvestoinnit	255	246	231	302	431	560	460
Korjausinvestoinnit	353	372	337	337	377	342	285

KouluKunto – taloudesta

- suuri osa koulurakennuksista vaatii merkittäviä korjaustoimenpiteitä
  - yli 70 prosentissa tutkimusaineiston kohteista korjauskustannukset ylittävät 1000 euroa neliömetriä kohti
  - puolessa tapauksista korjauskustannukset nousevat yli 1500 euroa neliömetriä kohti

Kuntien sisäilmakysely 2023

- toteutettiin THL:n ja Suomen Kuntaliiton yhteistyönä perustuen pääasiassa vuoden 2019 Sisänyt-kyselyyn
- kysely selvitti Manner-Suomen kuntien tämän hetkistä sisäilma-tilannetta, toimintatapoja ja kehityskohteita sekä tulevaisuuden näkymiä sisäilma-tilanteisiin liittyen
- kysely osana myös Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman väliarviointia
- ohjelma toimii 4:llä osa-alueella tavoitteenaan edistää hyvinvointia vähentämällä sisäympäristöön liittyviä haittoja Suomessa

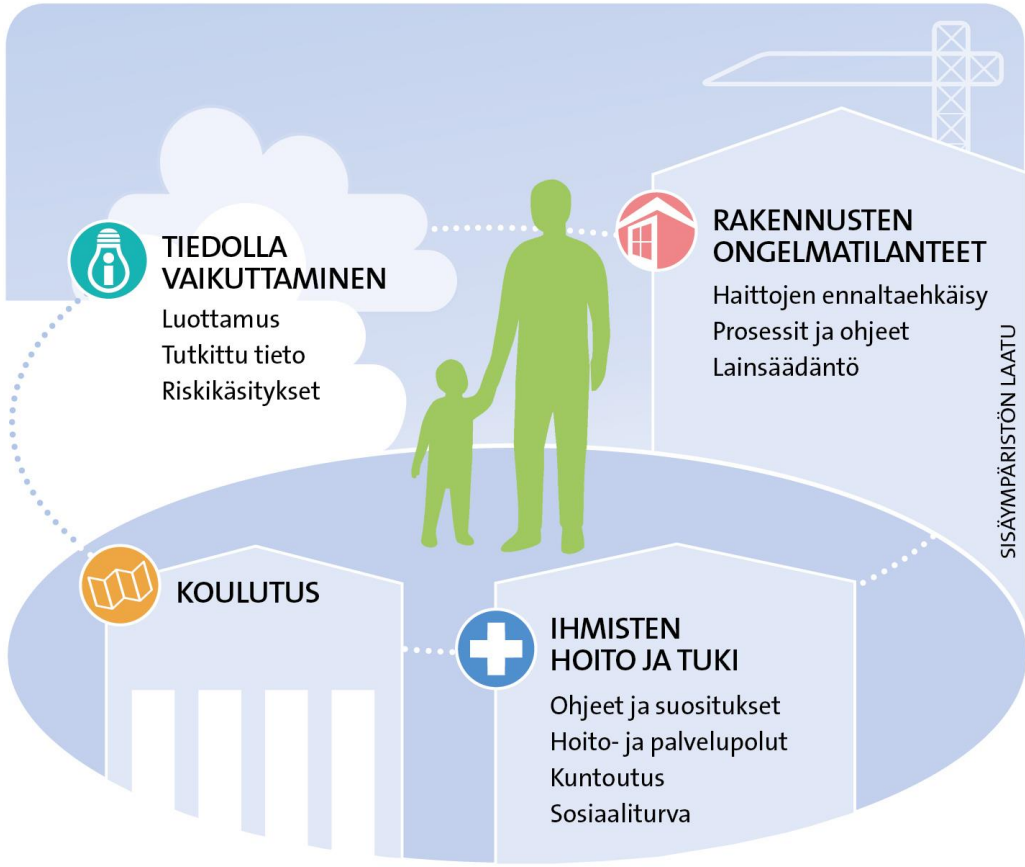

Lähde: THL 2018

Kuntakiinteistöt ja sisäilman laatu (tilanne 2015 ja 2023)

- sisäilmaongelmia pystytään yhä useammin ehkäisemään ennalta
- nykyään vain harvoin ollaan tilanteessa, että ainoastaan akuutit tilanteet pystytään hoitamaan
- merkittävä muutos vuoteen 2015 (Avater-hanke) verrattaessa (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79786)

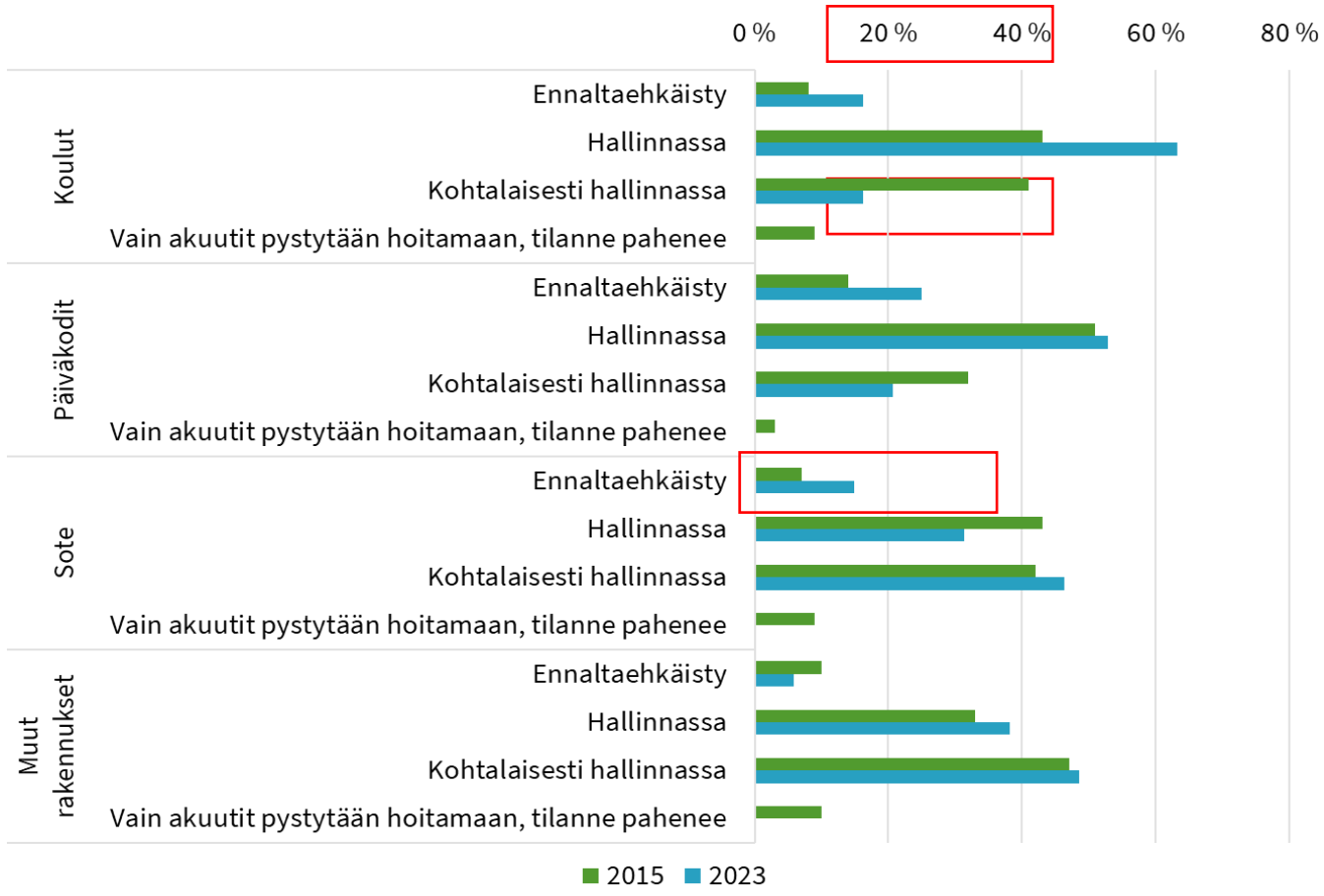

Merkittävien sisäilmaongelmien esiintyminen kuntakiinteistöissä (2019 ja 2023)

- merkittäviä sisäilmaongelmia esiintyy kuntien omistamien rakennusten kokonais-neliömäärästä keskimäärin 5–10 %:ssa (2023 kyselyn mukaan)
- vuonna 2019 vastaava luku oli 5–18 %
- suurimmat muutokset vuoden 2019 tilanteeseen kouluissa, päiväkodeissa ja toimistorakennuksissa

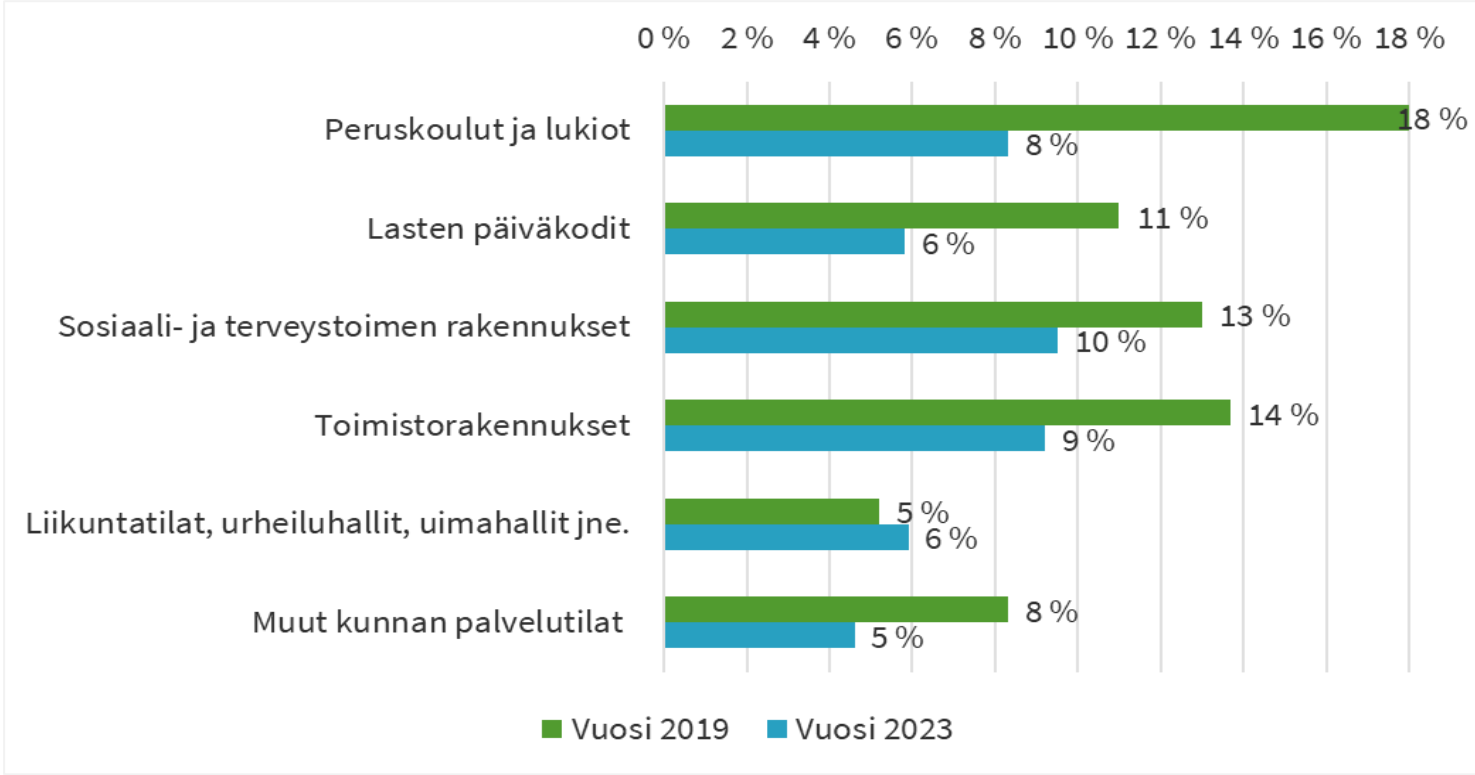

Toimenpiteet joilla sisäilmaongelmia on saatu vähennettyä (kysely 2023)

Merkittävimmät ja useimmiten mainitut toimet

- panostaminen ilmanvaihtoon: IV:n säännöllinen puhdistus/huolto ja ilmamäärien tarkastus
- rakennusten laajat peruskorjaukset
- uudisrakentaminen

Lisäksi mainittu vastauksissa (mutta harvemmin)

- avoin tiedottaminen ja tiedonkulku
- toimivat prosessit ja tarvittaessa nopea reagointi
- moniammatillinen yhteistyö

Merkittävimmät esteet ja haasteet sisäilma-asioiden suunnitelmalliselle hoidolle TOP5 (vuoden 2023 kyselyn mukaan)

Kaikissa kuntakokoluokissa:

- rakennuskannan ikärakenne, joka on tulossa teknisen käyttöiän päähän
- kunnalla ei ole osoittaa taloudellisia resursseja uudis- ja korjausinvestointeihin

Näiden lisäksi etenkin alle 5000 asukkaan kunnissa

- julkinen paine, joka voi vaikuttaa mm. kiinteistöjen korjausjärjestykseen
- sisäilmatilanteiden prosessien toteuttamisen ja päätöksenteon hitaus
- hankala arvioida milloin kiinteistöä on korjattu tarpeeksi (esim. tilanne jossa osa käyttäjistä oireilee edelleen)

Kehittämistarpeet TOP5 (2023 kyselyn perusteella)

- sisäilmaongelmien ennakoinnissa ja ongelmien tunnistamisessa
- korjausmäärärahojen saamisessa
- kiinteistöjen säännöllisessä tarkastamisessa
- sisäilmaongelmien terveydellisten merkitysten arvioinnissa (korjauksista huolimatta osa käyttäjistä oireilee edelleen)
- ongelmien syiden ja/tai laajuuksien selvittämisessä

Ajatuksia viimeisestä 5 vuodesta kunnissa (kysely 2023)

	Eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Samaa mieltä
Sisäilmatilanne kunnassamme on yleisesti parantunut	3%	15%	**82%**
Oma henkilökohtainen osaaminen sisäilmatilanteiden hallitsemiseksi on lisääntynyt	0 %	10%	**90%**
Terveydenhuolto tulee saada tulevaisuudessa paremmin mukaan sisäilmatilanteiden selvittämiseen	2%	30%	**68%**
Pätevien osaajien saatavuus kunnassamme on parantunut	16%	46%	38%
Rehtorien ja päiväkodin johtajien osaaminen on lisääntynyt	13%	44%	44%
Opiskeluhuolto/kouluterveydenhuolto on mukana koulujen sisäilmatilanteiden selvittämisessä	15%	42%	44%
Ohjeistusta sisäilmatilanteisiin on paremmin saatavilla	0 %	13%	**87%**
Olemme pystyneet ennaltaehkäisemään tilanteiden kriisiytymistä	0 %	19%	**81%**
Terveet tilat 2028 -toimintamalli on saanut meidät uudistamaan toimintatapojamme	13%	62%	25%
Viestintään panostamalla olemme saaneet hallittua sisäilmatilanteita paremmin	3%	30%	**67%**
Terveydenhuolto on pystynyt auttamaan paremmin tilojen käyttäjiä	15%	62%	23%
Työnantaja on mahdollistanut lisäkouluttautumisen entistä paremmin	10%	40%	50%
Koulutustilaisuudet ovat lisänneet osaamista	3%	38%	58%
Olemme pystyneet siirtymään ennakoivaan kiinteistönpitoon	13%	50%	37%

KUNTALIITTO

Ajatuksia sisäilmatyön jatkosta

- sisäilmatyötä tehdään pirstaleisesti eri foorumeilla ja kokoonpanoilla
  - olisi suotavaa, että hankkeilla ja ohjelmilla olisi jatkumo
- sisäilmatyötä tekee osin samat tahot ja henkilöt vuodesta toiseen
  - työskentely saattaa näyttäytyä sisäpiirin työskentelyltä
  - uusien ajatusten ja näkökulmien käsittely voi olla haastavampaa
- kunnat tarvitsevat edelleen tukea siihen, kuinka korjata ja investoida suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti
  - tarvitaan valtakunnallisesti koordinoitu kartoitus kuntien edellytyksistä selvitä rakennuskannan uudistamisesta

KUNTA-
LIITTO